

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vásár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitltéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

ELLENZÉK.

A parlament szintje.

Budapest, jan. 21.

Múltán ad okot az aggodalomra az a tény, hogy a magyar parlament szintje rohamosan hanyatlik. A hanyatlás okát könnyű megtalálni abban a pártmonopoliumban, melyet a jövőre idők Tisza-korszaknak neveznek majd el. Az álló víz megposhad; az állandósított párturalom megromlik. Az egységes világrendben a törvények is egységesek: az erkölcsi élet fejlődését és hanyatlását ugyanazon törvények szabályozzák, a melyek a szerves életben is irányadók.

Egy párt, a mely állandósítva van, nem saját érdemei által, hanem a kormány hatalma által; a mely tehát nem ellenőrzi, hanem engedelmeskedik; nem irányt ad, hanem csak szavaz; aminek nincsen tekintélye, hanem csak többsége; s a mely a hazafias szellemet mindig alá tudta rendelni a párt-érdekeknek: egy ilyen párt, ha sokáig él, szükségképpen hanyatlásnak indul erkölcsileg, s hanyatlásával magával rántja a parlament nivóját is.

Mikor egy párt elveszti a létezés jogát és mégis élni akar: akkor nem lesz válogatós többé sem az eszközökben, sem az emberekben. A szolgálatok értékét saját érdekeiszempontjából veszi becsülés alá. Eredményt csak ott lát, a hol fennállása biztosítva van. Sikerként csak azt nevezi, a mi kielégíti önző hajlamait. Mikor az új kormányelnök azt mondta, hogy a jelen az övék: akkor akaratlanul bár, de leleplezte a pártcizimuszusnak egész mivoltát.

A magyarizálás fölösleges. Tény, hogy a liberalis párt immár husz év óta tartja megszállva hazánkat. Tény, hogy erejének legjavára semmire kioldott. Tény, hogy elzárkózott a felvilágosulásnak minden becsületes módja elől. De mivel tovább akar uralkodni: ennélfogva új erőket próbál magából kiizzadni. Ez az erőlködés hozta létre Bánffy, mint házelnököt és ez hozta létre az új kabinetet is.

Nos, kell-e tovább magyarizálni?

Kell-e ide írni, hogy a politikai ripókságnak minő hívei jutottak a közelmúlt időben parlamenti szerepléshez? Beszéljek-e arról a szertelen durvaságról és még szertelenebb tudatlanságról, mely a szereplésnek ezt a nemét, minden művelt ember előtt kinossá tette? Fejtegetsem-e, hogy a parlamenti színvonal alásüllyedésével

együtt járt a bárdolatlan elemek fölemelkedése és térfoglalása?

A felvont szilpen egyszerre tödult be a szerénytelenség, a törtétk, az üresfejűség, léhák egész csapatja, felszabadítva minden jogosulatlan ambíciót, melyet a közélet söpredéke mindig úgy hurcolt magával, mint kárpótlást a szerepléshez.

A hanyatlásnak a képét a mai ülés elentétes momentumai juttatták eszembe. — Póriasan eldurvított kerékvágásból zökkent ma ki a Ház a Szilágyi Dezső és az Ugron Gábor beszéde által. E két beszéd sokáig emlékeztetéssé teszi a mai ülést, mert mind a kettő, a magyar parlamentnek valóban dicsőséges idejét varázsolta vissza.

A Szilágyi székfoglalójának hangja, tartalma, választékosága régen pihenő hurok megzendülése volt. Mióta nem Péchy Tamás elnököl, azóta nem hangzott el onnan egy ép mondat, egy szabatos formula, egy irodalmilag elfogadható kifejezés. Jól esett hát egy képzett elmének formailag is becses megnyilatkozását hallani.

A mit mondott, tartalmilag is becses vala.

A nagy alkotmányos tényezők jogainak tiszteletben tartása; a Ház jogainak és méltóságának megóvása; a Ház hatalmának pártatlan kezelése; a kisebbség jogainak s ezzel együtt minden képviselő jogainak megtartalmazása; azon felelősségnek előtérbe állítása, melylyel minden képviselő tartozik a Ház élő rendjének megtartására; végre azon várakozás fölemlítése, melyet a nemzet a Ház munkásságához köt: mindez, a Szilágyi nagy tehetségének egész erejével volt egy klasszikusan rövid beszédbe összetömörítve.

Jól esett ezt hallani: elrettentésül azoknak, kik hivattatás nélkül merészkednek vállalkozni sulvos terhekkel venni és buzdításul azoknak, kik fájdalmas szemlélői a visszaesés rohamos folyamatának.

A másik beszédet Ugron Gábor mondotta.

A beszéd politikai tartamának ismertetése e helyen fölösleges: mert egy másik rovat felvilágosítást nyújt arról. De itt kell megemlékeznünk arról a benyomásra, melyet a szónoki remekmű keltett.

Ugron mindig gazdag az ötletekben és mindig pazarul termeli a gondolatokat. A bajvivásban senki sem

erősebb, mint ő s elméjének villamos szikrája, egy súldómamelukot ma is a szó szoros értelmében összereszt. Lelkének heve már annyiszor ragadta magával az ellenzéket, hogy majdmén banalitás arról a varázslatról írni, melylyel politikai hiveire hatott.

De Ugron ma nem úgy beszélt, mint rendes időben szokott. Nagy feladatának sulya alatt kibontakozott a pártköteléknek összes nyűgeiből s ezzel megnyílt östehetségének mozgási képessége. Látókörében abban az arányban tágult, a mely arányban emelkedett szónoklata közben az államférfiui belátással megérlelt igazságnak érzete.

Ez a férfiú huszonhárom év óta dolgozik a nemzet elvívhatatlan jogainak megszerzésén. Munkája küzdelem volt, küzdelme fárasztó, kitartása példátlan, harcra lankadatlan, olykor vad, miként a vihar, de mindig lovagias, miként levettékhez illik. Nekem úgy tetszik, hogy mai beszédében, ennek a huszonhárom éves közpályának minden küzdése, minden reménye és minden igazsága megnyilatkozott.

Csalódást, lankadást, kimerülést nem emlegetett; de a figyelő e csatalkiált hangban ma fölfedezhette a rezgésnek szelid árnyalatait, melyek nem a szónoklat kritikai mélységéből fakadtak, hanem a kedélynek ama gondosan rejtegetett zugából, a hol a hazaszeretethez szent köteleit fonja meg a költészet.

Mélyeséges meghatottság vett azokon erő, a kiknél a hangnak e szelid rezgése azt a szemrehányást keltette korszakunk ellen, hogy egy ilyen őserő és egy ilyen tevékenység csak azért nem érvényesülhet, mivel jogokat akar szerezni hazájának, s mivel inkább szereti elveit, mint önmagát.

BARTHA MIKLÓS.

Politikai hírek.

Bánffy és a főrendek. Egy bécsi lapnak jelentik Budapestről, hogy Bánffy Dezső br. magyar miniszterelnök még e hét elején a főrendiházi pártok vezéreivel értekezletet fog tartani, melyben az „egyházpolitikai javaslatok elfogadását biztosító módokat foglalkoztatni.” Elvi engedményeket nem tesz a kormány. A kormányhoz közel álló személyiség megalapítja azt a hírt, hogy felekezetiellenességet és a zsidó vallásra terhetést elejtene. A kormány sértetlenül fenn akarja tartani a törvényjavaslatokat és csak

taxative felsorolni azokat az eseteket, melyekben a felekezet nélküliség meg van engedve; rendeleti uton is, enyhítőleg akar intézkedni. Az engedmények, közelebb modalitásai még nincsenek megállapítva. Annyi bizonyos, hogy az értekezlet célhoz fog vezetni, mert a király határozottan óhajtja, hogy e kérdések letnjenek a napirendről.

A közoktatási tanács rektoralása. Wlasics Gyula dr. az új közoktatásiügyi miniszter az Eötvös Loránt által feloszlalt országos közoktatási tanácsot, értesítéstünk szerint, reaktíválni akarja. A középiskolai szakosztály alelnökségével állítólag Erdődy Béla dr. székes-fővárosi tanker. főigazgató bizott meg, tanügyi körökben feltűnést fog kelteni, mert a közoktatási tanács feloszlásához s annak új alapon leendő szervezéséhez a legkülönbözőbb kombinációk fűződtek.

A t. Ház.

Budapest, jan. 21.

A ház mai ülésére az összes pártok tagjai szokatlanul nagy számban jelentek meg és 10 óra előtt telve volt minden folyosó.

Az ellenzék Justh Gyula és Gulner Gyula nevével vette fel a küzdelmet, a kormánypart pedig Szilágyi Dezsőt, illetve Berzeviczy Albertet jelölte. Előre látható volt, hogy a választás heves lesz s nem igen sokan fognak hiányozni.

A karzatok tömve voltak, még pedig igen előkelő közönséggel.

Már elmúlt 10 óra, mikor Andrassy Tivadar gróf megnyitotta az ülést és a szokásos előterjesztések után elrendelte az elnök a választást.

A névszerinti szavazás titkosan történt és a képviselők egyenként léptek az urnához hogy szavazójegyeiket beledobják.

Tizenegy óra elmúlt, mikorra a szavazatokat az elnök a jegyzők segítségével a Ház színe előtt összeszámolta.

Hatvanhat szótöbbséggel Szilágyi Dezső lett az elnök, Justh Gyula 141 szavazatot kapott, míg kívüli Péchy Tamás, Berzeviczy Albert. — és Pantocsek Rezső kaptak egy-egy szavazatot, két szavazólapot pedig üresen adtak be.

Az alelnökválasztásnál a kormánypart többsége néhány szóval kevesebb lett, miután időközben néhány ellenzék képviselő megérkezett. Alelnöknek Berzeviczy Albertet választották meg Gulner Gyulával szemben.

Andrassy Tivadar gróf ekkor felemelkedett helyéről és a másik pillanatban már megjelent az elnöki pulpituson Szilágyi Dezső fekete díszmagyarban. A jobboldal éljenzett,

és az új elnök láthatólag elérszenyítve tartotta meg székfoglaló beszédét. Megköszönve a képviselők megtisztelő bizalmát, ígéretet tett, hogy a Ház jogait, rendjét és méltóságát meg fogja őrizni, hogy egy a többségnek, mint a kisebbségnek mindig meg fogja adni az őket megillető jogokat, hogy pártatlan lesz, hogy a pártokon felül fog állani.

Erre már az ellenzék éljenzett hangosan és az új elnök elfoglalva helyét, megvárta a t. Ház csengettyűjét és szilárd hangon jelentette:

— Következik a napirend: A kormányelnök beszéde fölött kifejlődött diskussio folytatása.

Előbb azonban Ugron Gábor fejezte ki általános helyeslés között megelégedését az elnök beköszöntő beszédje felett, csak aztán szólhatott hozzá a napirendhez Bethlen Gábor gróf, ki röviden szintén a kormányelnök nemzetiségi programjára nyilatkozott, illetékes lévén azt bírálata alá venni, úgy mint erdélyi ember, úgy mint egykori kollegája a miniszterelnöknek a főispánsgában.

Bethlen szavai megszólaltatták Meltz Uszkárt, a szász képviselők érdekes pártjának — így nevezte ő saját maga nemzetségbeli — egyik tagját.

A szászok szónoka csak folytonos közbeiktatások között volt képes beszélni és szavai nagyjában azt a hatást keltették, hogy a paktum, hálá Müller Frigyes ő méltóságának, mégis csak sikerült.

Meltz után a miniszterelnök látta szükségét annak, hogy megmagyarázza a szászokhoz való viszonyát. Kijelentette, hogy őt mikor a kormányalakítással való megbízása szóba került, felkeresték egyes szász képviselők és megkérdezték tőle, hogy ismer-e a 90-iki szász népprogramot. Azt felelte, hogy ismeri és az abban foglaltakat megvalósíthatóknak tartja, hisz csupán iskolai és egyházi dolgokról van benne szó.

— Csapán! hangzott egyszerre tizfelé is az ellenzéken és megmozdult az egész baloldal. A miniszterelnök még csak azt jegyezte meg, hogy elítéli a nemzetiségi szempontból való pártalakulást, mire Herman Ottó fejtette ki nézeteit a lefolyt válságról.

Serbán Miklós kért most szót személyi kérdésben. A személyes kérdést azonban részben személyeskedéssel, részben pedig elveinek magyarázásával vezette be, úgy, hogy Szilágyi Dezső elnök kénytelen volt őt a házszabályokra figyelmeztetni. Mikor Serban kijelentette, hogy ő szükségesnek tartja azt, hogy hosszabban beszélhessen — az elnök az egész ház helyeslése között megvonta tőle a szót és nem engedte folytatni a beszédet.

Ez volt Szilágyi Dezső első einöki szereplésének kiemelkedő mozzanata.

művészerőt a méltányosság erejével a nemzeti színházhoz kapcsolva állandón.

Klára.

— Angol regény. —

A DÓRA szerzőjétől.

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

II.

(Folytatás.)

(4)

Sir John az egész hosszú nyári délutánt a felesége oldalán mellettlie töltötte, beszélgetett vele, mosolygott boldogságán s a kis gyermekben talált örömen, de beszéde és mosolya egyaránt oly elfogult és szórakozott volt. Egész délután ott ült; de midőn esteledett felállott és kiment a szobából, s miután gondosan átöltözött, átment az utcán, s a szemben levő ház ajtaján kopogtatott.

Egy kis vidám arcú fúrge asszony nyitotta ki az ajtót, a kit az utóbbi hetek alatt gyakran látott a szomszédokkal csevegetve az utcán álldogálni. Oly barátságosan fogadta az asszony és az ő privát ügyeinek, s mostani látogatása okának oly teljes tudatával látszott bérni, a mi sir John szerlelt bosszantotta.

— Madame Verdier itthon van, s kétségtelen hogy a monsieur szívesen fogja látni. Lesz szíves monsieur utánam jönni? A madame szobája az első emeleten van. En elől megyek, hogy a monsieur látogatását bejelentsem, — mondá készséggel.

— Köszönöm, szükségtelen, hogy fárasssa magát; egyedül is megtalálom az utat! — válaszolá sir John röviden.

Gyorsan elibe vágott az asszonynak, egy keskeny és sötét lépcsőn felbotorkált, s az asszony által megjelölt ajtón kopogtatott.

— Szabad — mondá egy fiatal tiszta csengő hang.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1895. Január 22.

Fáy Szeréna és Ivánffy Jenőről.*

— Irta: Dr. VÁLI BÉLA. —

A bécsiek nagyon büszkéek arra, hogy egy oly kiváló műintézettel rendelkeznek, a melyben a Bécsbe érkező legkiválóbb kapacitásoknak bármely perczben bemutatathatják a világon előforduló összes betegségek minden árnyalatu válfajait. Czime ennek a hírhedt intézetnek: „Allgemeines Krankenhaus.”

Nekünk is van ilyen „Allgemeines Krankenhaus”-unk. Büszkéek azonban nem lehetünk rá. A külföldről hozzánk vetődő idegeket pedig nagy hiba volna e műintézetünk belviszonyaival megismertetni, mivel ezzel művészeti viszonyainknak leleplezését eszközölnénk. A mi „Allgemeines Krankenhaus”-unk ugyanis a budapesti Nemzeti Színház, melyben nemcsak azok nagyrésze beteg körülmények közt teng, a kik benne vannak, de beteg annak szervezete, betegesek törvényei is, maga a ház pedig üttött-kopott, összefoltozott lomtár.

Nemcsak hivatala, de ez intézethez kapcsolott néhány művészek hivattatása is, országos jelentőségén tul emeli ez intézet je-

lentőségét, és mégis intézetünk alig emelkedik a krakkói városi színház művészi színvonalára.

Az a felületesség, a melylyel ezen épület alapja meg lett vetve, a melylyel ez az épület megnyitott, a melylyel azóta mindenkor kormányoztatott, még ma is dilettánsi kényuralomképen rendelkezik ez intézet létvizonyai felett, és ez annyival inkább sajnálatos, mivel egynehány oly művész felett rendelkezik ez intézet, a minővel egy-egy párisi és londoni színházat kivéve, egyetlenegy nemzet sem rendelkezhetik. E műintézet alapításánál a hazafiai nagylelkűség és táblalírói szűklátóság voltak irányadók. Mintha ez hagyomány maradt volna, ma is a legkiválóbb művészi egyéniségek mellett, oly színészek huznak nagy fizetéseket, a kik mindössze kellner-frakkban, vagy inas-uniformisban állják meg csak helyüket.

Némely oly kiváló művésznővel birunk, minőt az isten csak a legkiválóbb nemzeteknek ad elvéte; ezek művészi hatáskörét azonban oly hölgykiséret teszi lehetetlenné, a kik inkább beválnának probiermamselleknek, mintsem művésznőnek.

Chaotikus állapot uralkodik az intézetnél kezdet óta. Hagyományként öröklődik nemzedékről-nemzedékre az eladósodás a szerepek önkényes osztása és a szerződötetésben levő díjaránytalanságbeli méltatlanság. Mindennapos tünet az, a melyet ezuttal szóba hozunk, t. i. hogy a legkiválóbb művésznők a „probiermamsellek”, inas-liczés” szerepek betöltői által nemcsak szerepkör, de fizetés tekintetében is tulzárnyaltatnak.

Két legkiválóbb művésznőről kívánunk ez előterjesztés kapcsán megemlékezni. Az egyik Fáy Szeréna, az egyetlen magyar tragikai művésznője a fiatalabb művészi nemzedéknek, a másik Ivánffy Jenő, ki előadásával a legkiválóbb párisi és londoni művészkörök figyelmét, nagyrabecslését és barátságát kinyerni szerencsés volt. Mindkettő ma is — és pedig évek óta — a várakozás és türelem száraz kenyerére van szorítva. Fizetésük oly csekély, minőt a színházi probiermamsellek és inas-liczés hordozói már régóta kapnak. Szerepkörük — ugyszólván — absolute semmi és ha néha-néha szerephez jutnak, oly valamit észlelhetnek, a mi a clacknak ellentétét képezi, ha ugyan nem történik meg az velük, hogy egyes művész vagy művésznő rivalistárs, nem tudva belenyugodni abba, hogy ő egy-egy szerepből már kivéült, tehát azokat az ifjabb generációtól kell átörökíteni — nem tépi le róla a szinpad ruháit és nem fenyegeti őket megöklözéssel.

E félszeg helyzet, úgy a nevezett, mint hasonló mellőzést szenvedő kiváló kártsaikkal előidéz az a szomorú és lehengoló érzést, hogy hasztalan várnak és feljogosítja őket arra, a mit kedvezőbb körülmények között hazafiatlanság belyegével lehetne jelezni, hogy egy-egy külföldi színház valóban fényes ajánlatát komoly tárgyalás alapjául elfogadják.

A mint operaházunk tisztí személyzete évről-évre elköveti azt a megbocsáthatatlan bűnt, hogy a külföldi színházait benépesíteni engedi zeneakadémiánk legkiválóbb növendékeinek jelesével, a mint Paulay megengedte,

hogy igen sok jeles magyar conservatorista, több fiatal vidéki színművész és színművésznő a külföldi színházaknál keresse jövőjét, elismerést, és arasson ott tapsokat, mint arat Lázár Margit ez idő szerint Berlinben: úgy megbocsáthatatlan mulasztás lenne a nemzeti színház mai igazgatója részéről az, ha megengedné, hogy Fáy Szeréna fizetési és szerepkörbeli megbecsültetés hiánya folytán, komolyan tárgyalásba bocsátkozzék azon bécsi műintézetrel, mely részére a hősnői szerepkört kizárólagosan biztosítja és egyszersmind fényes fizetést, mai tiszteletdíjának négyszeresét ajánlja fel neki. Miután Jászay már kiöregedett legnagyobb részben az általa elfoglalt szerepkörből, a nemzeti színház másfél évtizedre hősnő nélkül fog állani, ha Fáy Szerénát külföldre menetében meg nem akadályozzuk.

Mint halljuk, ugyan ezen kényszerhelyzet áll elő legközelebb Ivánffy Jenővel is, kit Párizsban színművész barátai nem egyszer kíséreltek meg a francia szinpad részére megnyerni. Ivánffy haza hozta honszeretet és talán még az a tudat, hogy az ő előadási modora, ha netán egyszer külföldre szorul, inkább érvényesülhet német szinpadon. Közel a percz ahhoz, hogy Ivánffy részére egyik legjobbnévt német műintézet szerződési ajánlatot tegyen mint értesültünk. Fáy Szeréna elvesztése után aligha érhetné nagyobb csapás nemzeti színházunk jövőjét, mint az, hogy ha Ivánfit is elveszítjük.

Ma még a két veszteség elhárítása módjában áll az igazgatóságnak, mely a nemzeti színművészetnek tesz szolgálatot, ha e két

*) A „Zene- és Színművészeti Lapok”-ból. (Mutatvány.)

A szóth János következett ezután szó-lásra, ki az ő szokott — mindig bizonyos érdeklődést keltő modorában mondotta el né-zeteit a szabadelvű pártól, Darányi Ignác-ról és a fuzióról.

Két óra volt már, mikor Asbóth János befejezte beszédét, de mikor a jegyző Ugron Gábot kérte fel szólásra, a képviselő mégis mind helyeken maradtak és zajos Halljuk! Halljuk! kiáltásokkal üdvözölték a független-ségi és 48-as pártot ezt a kimagasló alakját.

Ugron beszédével az öt megillető első helyen részletesen foglalkozunk, itt csak azt jegyezzük meg, hogy tartalomban gazdagabb, koncepczióban tökéletesebb és előadásban kitűnőbb beszédet még maga Ugron Gábor is keveset mondott a magyar képviselő-házban.

Fél három volt, mikor Szilágyi Dezső tekintettel arra, hogy szólásra még többen vannak feljegyezve — a kormány bemutatkozásiának folytatását holnapra halasztotta.

Ugron Gábor a kiegyezésről.

Beszéd a képviselőház jan. 21-i üléséről.

T. Ház! Midőn a kabinet tegnap be-mutatkozott (Felkiáltások: Tegnapelőtt!) igaz, olyan régen, hogy az a bemutatkozás már vagy három napja tart, — a bemutatkozás alkalmából mondom, a kormány adott egy programot, a mely nagy általánosságokban mozog és általánosságok takarják a kormány-akciók formáját. Kifejlesztődött egy vita, mely vita és a kormány programja a lefolyt vál-ság után Magyarország helyzetére rendkívül jellemző s ha engem tisztán pártérzület ve-zetne s ha nem volnék egyéb, mint párt-ember, egy élvezettel töltöttem el azokat a je-leneteket, a melyek lejtásodtak. De én nem csak párt-ember vagyok, én mindenek felett magyar vagyok, a ki nemzetére büszke, a ki nemzetét nagyra, tiszteltnek óhajtja, a ki azt akarja, hogy nemzetének erői az alkot-mány keretében s az állami életben akként legyenek összegezve, hogy azon erők minden-fél tiszteletet parancsoljanak, bent a lázón-gást és féltelenséget elnémítsák, künn pedig-len más nemzeteket azon elismerésre kény-szerítsenek, hogy Európának az a része is Európához tartozik. Nekem nincsen kedvem hozzá, ha bármennyire párthaszon háram-lának abból, hogy mi Montenegro, Szerbia és Romániához hasonló képet öltünk fel. Ne-künk egy nagy nemzetnek, egy értelmes, egy egészséges, egy fejlődésképes nemzetnek ké-pét kell felmutatnunk — kellene felmutat-nunk! (Igaz! Ugy van! a bal- és a szélső-baloldalon.)

Mindaz, a mi történt, csak fájó érzés- és szégyenkezéssel tölt el engem. Fájó érzéssel tölt el engem, hogy ez a nemze-zet a politikai hatalmat, melynek birtokosává lett, kevéssé tudja használni és érvénye-síteni, hogy annyi megalkutatásoknak, annyi letörpülésnek alá tudja magát vetni és az a gondolat, hogy előbb a nemzetet fellátja, feligazítja és megbotránkoztatja, egy pár hét múlva megszokással válik és a nemzet türel-mesen szenved. (Élénk helyeslés, éljenés és taps a bal- és szélső baloldalon.)

Hát, t. Ház, miből keletkezett a válság? Eljött ide a kormány és egy napon beje-len-tette, hogy elvesztette a korona bizalmát. Azt a bizalmat elveszteti, azt hiszem, nem lehet lassanként, észrevétlen részletekben. Tények-nek kellett, hogy a következménye legyen az. Kétségtelen, mindnyájan óhajtjuk, hogy a ko-rona és nemzet közt a bizalom és egyetértés teljes legyen. Ha óhajtjuk, akkor tudunk kell azokat az okokat is, melyek következ-tében a lelépett kabinet azt a bizalmat elvesz-tette.

Sir John megfordította a kilincset s a szobába lépett.

Egy kis gréven butorozott szoba volt az, tiszta de szőnyegtelen padozattal, azonban a Sir John éles szemei a művelt izlést és foglalkozást rögtön észrevették. Az asztalon egy kis festő állvány állott, egy csinos víz-festéki dolgozat volt rajta, mely a külső út-ot adta vissza, a Dugnesin tóval a hát-terben, a változatos öltözött kofák és vásárlók csoportja kellemes előtér képeztek, és életet adtak a képeknek. A szoba egyik szeg-letében egy asztalon levő csomó kóta felett, egy hegedű volt.

Künn a szűk utcában az alkony ho-málya növekedett, a szemben levő magas há-zak az ablakon keresztül sötét árnyat vetet-tek a kis szoba belső részére. Egy keskeny oldal ablak nyugatra nézett, s ezen keresztül a lenyugzó napbőr fénye áradt be, s éppen a Madame Verdier bronz színű fényes ha-jára esett; ő az ablak előtt állt, munkája — valami finom csipkeverés felé hajolva — de midőn az ajtó megnyílt, rögtön felhagyta, s felpillantva, megösmerte a vendéget.

Félre taszította a munkáját, s a széké-ről felállva megfordult s szembe nézett vele. Sir Johnnal először történt meg életében, hogy megfedlekedett a finom modoráról, s néma meglepetéssel és bámulattal nézett rá. Az előtte levő arc, az ő finom, majdnem tökéletes vonásaival, sötét kék szemekkel, toll piros ajkakkal oly szép volt, hogy Sir John, ki a szépnek hő tisztelője és bálmulója volt, egy pillanatra megfedlekedett magáról és látogatása útjáról.

Madame Verdier valami lágy szöveget-ből készült fekete ruhába volt öltözve és az hosz-szu egyenes redőkben omlott le a derekától a lábáig; a ruha ujjai hosszúak és bőveek vol-tak s valószínűleg a nagyobb kényelem ked-veért feltűzte azokat a vállaihoz s azokat a szép gömbölyű meztelen karokat engedték

Mert azon bizalom elvesztésének törté-ne, annak ismerete zsinórmértékül kell, hogy szolgáljon azok számára, a kik a korona és a nemzet közt az egyetértést fenn akarják tartani. Az nem képezheti egy utána követ-kező kabinetnek a titkát; nem képezheti egy politikai pártnak a titkát. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Azt mondja a t. miniszterelnök ur is első sorban, programja kezdetén, s talán egész progra-mjában, hogy mindent meg fog tenni a korona és a törvényhozás két háza közti bizalom helyreállítására, de látnunk kell e tetteket, hogy az egész nemzet megbírá-lhassa, hogy az az út és mód, melyen el-lehet érni a kormány és a korona és a két törvényhozás közti bizalmat és egyetértést, megfelelő-e a nemzet méltóságának, a nemzet léteérékeinek. (Ugy van! Ugy van! a szélső-balon). Annak a bizalomnak a feltalálása egy hosszas válságban nyert befejezést és nehogy azt higgye valaki, hogy a t. miniszterelnök ur ennek a bizalomnak első feltalálója; (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) a bizalmat első sor-ban a horvát bán, gróf Khuen-Héderváry ta-lálta fel és találta meg; a miniszterelnök ur csak ezen bizalom feltalálójának második soro-zatába foglal helyet. (Felkiáltások a szélső-balon: Harmadik!)

Vajay István: Csak a morzsáját ta-lálta fel!

Polonyi Géza: Széll Kálmán valami-vel előbb találta fel!

Ugron Gábor: Nem képezi vita tár-gyát, hogy a koronának joga van a maga ta-nácsait elbocsátani; nem képezheti vita tárgyát, hogy a korona parlamentáris és alkotmányosan járt el, midőn meghívta a tör-vényhozás kitűnő férfait, hogy azoknak vé-lőményét a helyzetről és a jövőndő kormány megalakításáról meghallgassa. Itt csak saj-nálmi kell azt, hogy a korona kitűnőbsége-ket tesz, a mely különbségek se a hazafiság, se a trón iránt való hűség tekintetében nem jogosak. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbal-oldalon.) a mi félreértésekre ad alkalmat és akkor midőn a nemzetnek egy részét a hely-zet felvilágosítása tekintetében mellőzi, azon gondolkodásra adhat néhol jogot, hogy né-melyeket kevesebb jog és így kevesebb köte-lesség is illet meg. (Élénk helyeslés a szélső-balon.) Mi nem a kényeztetésekért, nem a kitérítésekért küzdünk itt a politika terén, sőt minket a mellőzések, bántalmazások és elnyomatások, a mint önk a politikai és vá-lasztási küzdelmekből igen jól tudják, nem szoktak elkísérteni, mert mi állunk minden-nek dacára elveink mellett a nemzet és a trón érdekében. (Élénk helyeslés a szélsőbal-oldalon.)

De nem parlamentáris az, hogy a trón által meghívott férfiak, a kiknek meghívása nem tulajdonítható más oknak, minthogy Magyarország közéletében szerepet visznek és így az ő működésük a nyilvánosság előtt is-meretes és a nyilvánosságnak, mint a köz-életben élő férfiak, felelősséggel is tartoznak. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) hogy azok, a kik megjelentek a felsége előtt, a helyzetéről véleményeiket kifejezni, az egy gr. Szapáry Gyula kivételével, ki itt a törvény-hozásban már előre megmondta nyíltan és férfiasan, hogy mit fog a felségnek taná-csolni, egyetlenegy sem tartotta szükségesnek a koronától engedélyt kérni arra, hogy a maga véleményét a törvényhozás színe előtt nyíltan elmondhassa, mert ha valamire, az őszinteségre van szükségünk, (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) a férfias nyíltságra van szükségünk, hogy a koroná-nak zárt ajtók mögött csak oly tanácsot ad-nak, melyet a felelősséget nyíltan a nemzet előtt is elvállalni hajlandók. (Élénk helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.) Egy hang jobb-felől: Halljuk Apponyi! A parlamentáris-mussal ellenkezik, hogy a politikai és a köz-élet férfainak tanácskozása a koronával titok tárgyát képezze, mert csak egyedül a nyílt-

vánosság, a parlamenti rendszer az a biztos ellenőr, mely mindenkinek lelkiismeretét, min-den uralkodót a félrevezetés ellen egyuttal megvédelmezi. (Élénk helyeslés a szélsőbal-oldalon.)

Nem tartom a parlamenti eljárással összeegyeztethető, hogy voltak férfiak, kik ad-tak tanácsot, kijelölték az orvosszereket, meg-mondták annak módját, de mindazt, a mit tanácsoltak nem vették elég komolyan arra, hogy ők maguk is végrehajtsák és teljesítsék.

Mert nem elég az, egy nemzet számára helyzeteket teremteni, nem elég a nemzetek számára gyárilag előállítani kabinetet. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon), nem elég, hogy egy és ugyanazon párt a parlamenti élet folytonosan lefoglalva tartsa és a maga kebelebből kabineteket alkosson, ha másképp nem: sorshúzás útján. (Derűtlenség a bal- és a szélsőbalon.) Hanem szükséges az, hogy a ki a kibontakozásnak ezen módját taná-csolta, annak lett volna bátorsága a tanács szerint eljárni és a feladatot megoldani. (He-lyeslés a szélsőbaloldalon.)

Engedjen meg a t. Ház, a parlamenti élet-ben, vagyon természetesen, pártélet; a párt-élet pedig magával hozza azt, hogy a pártok a hatalmat a maguk számára megőrizni akar-ják. De minden pártnak az kell, hogy szem-pontul szolgáljon, hogy nem az ország van a pártért, hanem a párt — merem kimondani, még a szabadelvű párt is — az orszáért kell, hogy legyen. (Helyeslés és hosszas zaj a szélsőbaloldalon.) Az ország érdeke az, hogy ne érvényesüljön a politikában nagyban és egészen más, mint a nemzetnek s az állam-nak érdeke. Ezt pedig egy kormányon levő párt csak akkor tudja keresztülvinni, ha ak-kora többséggel bír, mely függetlenné teszi, akár a Meltz féle, akár másféle érdekcsoport-tal szemben. Egy kormánypárt, a melynek többsége nagyon csekély s mely biztosított többséggel bizonyos kérdésekben csak a horvátokkal bír, Magyarország saját kérdé-seiben pedig biztos többséggel csak akkor bír, hogy ha egy 14—15 tagból álló érdekcsoport-tal, a mint már szokás és itt ma lelep-leztetett tárgyalások és megállapodások ren-dén egyezséget kötöttek. Engedjen meg, a mint alakulhat nemzetiségi indokokból érdekcsoportokat, úgy anyagi indokokból is, úgy helyi érdekű indokokból is alakulhatnak ér-dekcsoportokat. (Ugy van! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon) melyek előállanak és a kormányt megdiktálják a maguk feltételei-re. És ha önk örökre akarnak kormányozni és örökre akarnak élni, akkor egymásután meg fogják tenni ezen kiegyezéseket, tokin-t nélkül a nemzet érdekei, tekintet nélkül az állam érdekeire. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.)

Vajay István: A Panama jelei már mu-tatkoznak!

Ugron Gábor: Kiderül az ... Szász Károly: Halljuk!

Ugron Gábor: Én azokról a szászok-ról beszélek, a kik szászágukat nagyon jól tudják értékesíteni és nem azokról, a kik azt csak értéktelenebbé tudják tenni. (Élénk derűtlenség a bal- és szélsőbalon.)

T. Ház! Kétségtelenül teljes jogen in-dult meg a horvát bán, midőn a szabadelvű párt tekintélyesebb férfait értekezletre hívta össze és a kormányalakításra csak akként mutatkozott hajlandónak, hogy egy nagy többséggel bírjon. Tudom, hogy ez a me-galakulhatott többség velünk szemben állott volna, nagyságával reánk nehezedett volna, hogy elviseljük mindig. Én ezt elfogadom és azzal szembe szállok és hátrányait kész vagyok elviselni, mert tudom, hogy abból hazámra és nemzetemre előny származik. Amde a fuzió létrejöttének akadályául Dará-nyai Ignác t. képviselőtársam, a ki a fu-neri tori szerepet szokta viselni, (derűtlenség a bal és szélsőbalon) meghuzta a halotti cse-n-gettyűt már ezen kabinetnek a belépése nap-ján és felvilágosításai rendjén, melyeket azon

Sir John figyelmesen nézett rá.

— Még ez a tény sem kisebbíti a ke-gyed iránt érzett lekötöttségemet és há-lálmat, — mondá, melyen meghajta magát Hallottam ilyes valmit, és azt gondoltam — azt képzeltem — hogy talán.

— Mit gondolt?

S Madame Verdier kérdőleg nézett rá a mint elhallgatott.

— Azt gondoltam, hogy talán lehetsé-ges — kérem bocsáson meg ha tévedek — folytatá Sir John, neki bátorodva, — hogy nem volna ellenére, ha ez alkalmatlanságot egészen megszabadulna. Tény hogy a felesé-gem mind e ideig nem tudja, hogy a kis leány nem az ő saját gyermeke; legkisebb gyanúja sincs arról a mi történt. Elfogadta a sajátjának, s a bálványozásig szereti, és attól félek, hogy ha a mostani gyenge álla-potban megtudja, hogy idegen gyermekkel helyettesítették az övét, e csapást nem bírja ki és bele hal.

— Ertem.

Az a szép arc, mely oly merőn né-zett Sir Johnra, elkomolyodott s gondolkodóvá lett. Egy pillanatra habozott; aztán azt mondá.

— Sir John, én nem sietek a gyerme-ket vissza venni. Kérem tartsa ott a med-dig szükséges van rá.

Sir John nem vette figyelembe ezt az utolsó mondatot; folytatta a beszédét, mint ha Verdierne nem szólott volna közbe.

— Mi elutasunk innét mielőtt a fele-ségem annyira erősödik, hogy dél felé vihe-t. Nagyon szeretném megkímélni attól a fájdalomtól, hogy az általunk tett megcsalá-tás tudtára adják.

Mi nem vagyunk fiatal emberek, és nem igen van kilátásunk arra, hogy több gyermekünk legyen.

Én szívesen adoptálnám ezt a gyerme-ket kit a nőm szívére fogadtott, és úgy sze-reti, mint ha a sajátja volna, — és ekkor

tanácskozáskorl adott, teljesen meggyőződött engem arról, hogy a horvát bánmal más mó-don ugyan, de éppen akként júniusban is el-bántak vele hajlongások közt és a legmelyebb hajlongások közt kísérték ki az ajtón. (Élénk tetszés a bal és szélsőbalon.)

Az értekezlet rendén elfogadták, hogy a 67-iki alapon álló pártok egyesüljenek, csak azt a feltételt kötötték ki, hogy az a 67-iki kiegyezési törvényeknek, és hogy azoknak 28 éven át való értelmezésén a gya-korlatnak kárára ne történjék. Ha az volna a cél, hogy a 67-iki törvényeknek értelme-zése és a gyakorlatában kár ne essék Ma-gyarországon, még az érthető volna; de azt hiszem, hogy a 67-iki törvények is csak egy-szerűen a magyar nemzet érdekében hozat-tak meg és nem az a cél, hogy mi válik a 67-iki törvények értelmezésének hasznára és kárára, hanem cél az, hogy mi válik a ma-gyar nemzetnek hasznára és kárára. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Én szeretném tudni, hogy adja valaki magyarázatát, mi az a 67. óta való értelme-zése a 67-iki törvényeknek. Hiszen a lehető legkülönbözőbb módon értelmezték azt. Azt mondja Darányi tisztelet képviselőtársam, hogy azon az értekezleten egyhangulag állapodtak meg ezen formulában. Ott volt Tisza Kálmán, a ki 7 éven keresztül 67—74/75-ig egészen más értelmezést adott a 67-iki törvényeknek, (Egy hang a szélsőbaloldalon: Bánffiy!) mint adtak a t. kormánypártiak. De azt kérdem és az a szabadelvű párti zajongó nagy férfiú bi-zonyosan majd felvilágosítást fog nekem adni, hogy vajon mikor értelmezték a 67-ki törvényeket helyesen. Akkor-e, mikor itt a képviselőházban a miniszterelnök ur kijelen-tette, hogy a magyar királyi udvartartás kö-zösügyet képez, vagy akkor-e, mikor később elismerték, hogy nem képez közös ügyet, — vagy akkor-e, mikor Verkerle volt miniszter-elnök kijelentette, hogy a külön magyar ud-vartartás megilleti Magyarországot, de csak a közjogi funkciókra nézve. Hiszen ez már háromféle értelmezése a magyar királyi ud-vartartásnak. Vajon akkor értelmezték a 67-ki tör-vényeket helyesen, mikor a cs. és kir. közös hadügyminiszter és a közös külügyminiszter, stb. épp ez a kaszárnyákon levő k. k. felírá-sokat az a párt hosszú éveken, majdnem évtizedeken keresztül, folyton helyesnek találta, avagy akkor, midőn az „és“ szó beiktatásá-val a kiegyezésnek helyesebb értelmezést ad-tak. Menjünk tovább.

Hát akkor értelmezték helyesen a 67-ik XII. t. cikket, mikor birodalmi hadügymi-niszternek és birodalmi külügyminiszternek címzették magukat ezen közös miniszterek a delegáció elé terjesztett beadványaikban, vagy abban van a helyes értelmezés, a mint most van, hogy közös hadügyminiszternek és közös külügyminiszternek nevezik magu-kat a delegációhoz adott okmányokban. Hi-szen a 67. XII. t. cz. értelmezése az értel-mezésnek egész skáláján ment keresztül. Itt van a hadsereg kérdése. Ússe fel Darányi t. képviselő ur ... (Derűtlenség.) Igérem, hogy jövőre kifejezésben óvatos leszek, hogy a trivialisitási érzéket fel ne ébreszsem. (Tet-szés a szélsőbaloldalon.) A t. képviselő ur az 1867. XII. t. cz. 11-ik §-ában megtalálja azt, hogy a hadsereg élelmezése, a hadsereg elhe-lyezése a nemzetet illeti, sőt annyira meg, hogy az 186-iki törvényben, a Horvátorszá-gal is megkötött ezen jog, még a horvát or-szágyűlésnek is biztosítva van. Azt kérdem, hol és mikor élelmezi a közös hadsereget Magyarország? Magyarország, miként ren-delkezik annak diszlokációjáról? Egy 1879-iki törvényben a 67-iki törvényben adott jog feladásával megváltoztatták a hadsereg el-helyezésének kérdését és a jogot a nemzet kezéből kicsavarták, bár az élelmezésről szóló jog ma is csoribatlanul a törvénykönyvben van, de az igaz, hogy ezt is egészen máské-pen értelmezik.

T. Ház! Azt mondta igen t. képviselő-társam, hogy nem fogadhatja el azt a fuziót,

élénken nézett Verdierre — kegyed, mint reménylen, kész töle megvalni — s örökre lmond minden anyai jogáról.

A Verdierne arcát ismét sötét pir fu-totta el; szemei szikráztak, ajkai megnyitak mint ha beszélni akart volna, s erős borzong-gás járta át az egész testét.

— Engedjen egy percig gondolkozni, — mondá, visszafojtott szenvedéllyel a hang-jában.

Aztán félíg elfordult Sir Johnból, s fe-hér kezét a szivére szorítva állott. Végre meg szólalt.

— A gyermeknek jól gondját viselnék?

— kérdé.

— Épen mint a saját gyermekemnek. Felnevelem, ruházom, taníttatom, és minden tekintetben, úgy bánunk vele, mint a saját kis leányommal bántunk volna, ha életben maradt volna — válaszolá Sir John.

Verdierne még mindig habozott. A cse-n-dességben a kandalló párkányán álló kis órá-nak a ketyegése oly tisztán és hangosan hallatszott.

Az árnyak mind sötétebbek lettek; a nap leszalt, pirossan fénye elenyészett; csak egy kis veres folt volt a fényes padozaton a Verdierne lábainál.

— És ön ezt igéri? — mondá végre.

— Ha kívánja kötelezvényt adni róla. Madame, tényleg én üzleti ember va-gyok — és már elkészítettem az egyezményt, csak alá kell írni mind a kettőnek. Én ré-szemről igérem, hogy a gyermeknek örökre fogadom, hogy bántok vele és úgy nevelm fel mint saját leányomat; kegyed viszont szíves lesz minden anyai jogáról lemondani, meg-igéri, hogy soha sem ir nekem, és soha sem kísérli meg a gyermeknek látni, vagy magát általa megösmertetni, vagy bármiképpen anyai jogát gyakorolni felette.

(Folytatása köv.)

mert csak oly feltételek mellett kínálják, me-lyek a 67-es alku magyarázásának kárával járnak.

Hát mi az Apponyi gróf programja? Nem az e, hogy a 67-iki XII. t. cz. fentar-tassák? Nem vagyunk-e e kérdésben hom-lokegyenest ellentétben? Ő nem a magyar nemzet kárára akar változtatást előidézni, az 1867. XII. t. cz. értelmezésén, hanem a ma-gyar nemzet hasznára és a magyar nyelv ér-venyítés érdekében. Főleg az a célja, hogy növelési intézményeinkben a magyar kultúra egysége megbántva ne legyen, mert a nemzet intelligenciájában rejlik az ő hatal-mának biztosítéka, már pedig e hatalmának egységes kulturán kell felépíttetnie, az az eg-yeséges kultúra megbontása a magyar nemzet romlásra vezet. (Zajos tetszés a szélsőbalon.)

Darányi t. képviselő ur és az a 9 nagy férfiú. (Derűtlenség a szélsőbalon.) Egy hang: csak nyolc!) — együtt kilenczen vannak — egyhangulag azzal, a nem akarom mondani-czinizmussal, hanem azzal az ürügygel állot-tak elő, hogy az 1867. t. cz. értelmezése oly-képen történjék, mint ők jónak látják. Hi-szen az a törvényezik nem örökre való tör-vény és haszaltan hirdeti Darányi t. képv-i-selőtársam, hogy az noli me tangere, s hogy beláthatatlan időkre van alkotva, haszaltan hir-dette vele együtt az a más nyolc férfiú is, hogy az az értelmezésben sem szenvedhet változást. Mert a ki azt hirdeti, csak ürügyet keres arra, hogy a hatalmat megtartsa, az nem gondol a nemzet érdekeivel, hanem tisztán pártérdekből bezárja a párt-klub ka-puit, nehogy oda valaki bevonulhasson és őket a hatalom fényéből és előnyeiből kiszo-ríthassa. (Zajos tetszés a szélső baloldalon.)

Hisz voltak törvényhozások, melyeket köznevelésről idéznek a történetírók, me-lyek változhatatlannak mondták a törvé-nyeket. Ilyen volt az a francia alkotmány, melyet meghozott a republika örök időkre és mely már hat év múlva nem létezett. Volt a görögöknél is példa: a locriak azt rendel-ték el, hogy a ki törvényűk változtatását akarja indítványozni, kötéllal jöjjön a gyű-lésbe, hogy ha indítványát elvetnék, azonnal ki lehessen végezteni? Hol vannak a loc-riaiak törvényei? Nem maradt azokból semmi, csak a kötéll. (Élénk derűtlenség a szélsőbalon.)

Igen szép példáját látjuk az emberiség fejlődésének a tapasztalati tudományok fejlő-désében, azon eszközöknek hatalmasabbá vá-lásában és megcsokosodásában, melyekkel a tapasztalati tudományok az emberiséget a maga céljai elismerésében segítik, kiszolgál-ják és felszerelik. A politika maga is nem egyéb, mint egy tapasztalati tudomány, mely alkalmazva van egy állam és egy nemzet életére. S ki mondhatja, hogy a mikor látjuk ma tudományt és mindennapi életünkben, hogy a gyakorlati tudományok mekkora mértékben fejlődnek, mekkora mértékben változ-tatják meg eszközeiket, mekkora mértékben változtatják meg azon gépezetet, a melyen keresztül átgurulják a hatalmat az emberi-ségnek a maga céljai valósisására.

Ki mondhatja akkor azt, hogy a gya-korlati tudományok közt egyedül csak a po-litika élet az, a mely állandó törvény nyu-lgába és kényszerubbonyába van szorítva, hogy ne tudjon fejlődni. (Élénk tetszés, él-jenés és taps a szélső baloldalon.) Ki mon-dhatja el azt, hogy egyedül Magyarország az, a mely az ő nemzeti erőinek fejlesztése szá-mára nem akarja megváltoztatni az organiz-must, nem akarja megváltoztatni a gépezet-et s nem akarja átalakítani azon érintkezési pontokat, a melyekkel az ő erőt Ausztriával és a világ államaival együtt közli és a maga pozícióját határozza és megjelöli. Hiszen Ma-gyarországra nézve nyílt törvény a tsagna-czió, a hanyatlásnak és a bukásnak tör-vényévé válna. (Igaz! Ugy van! a szélső bal-oldalon.) Akkor a midőn minden nemzetet Magyarország körül látunk haladni és fejlődni és a maga számára új közéleti intézményeket megalkotni és szervezni.

Midőn 1867-ben meghozták azt az 1867 XII. törvényezikket, Szerbia csak egy vaj-daság volt, Románia egy fejedelemség, a mely már sajgó sebekek birt, a melyben Moldova és Oláhország egyesített, a török birodalom egész délen terült el határai, Né-metország több apró fejedelemségre s király-ságokra volt feltagolva, és most, nézzünk körül s mit látunk? Azt, hogy Oláhország egysége be van fejezve, Szerbia királysággá emelkedett, s Románia dettó. Ezek nemzeti érzelteket, saját intézményeikben fejlesztik öntudatosan, — én a kabinetet nem támoga-tom, hanem ellenfele fogok lenni. (Zajos él-fenzés a bal- és szélsőbaloldalon. Szónokot számosan üdvözik.)

Fűző-forradalom.

Azt mondják, hogy a női képezdebers más leányiskolákban el fogják tiltani a fűző viselést. Rosz, egészségtelen szokás, s az a kis karcsúság, mit a fűzővel lehet elérni, nincs arányban azo-ka a káros következményekkel, melyeket ugyan-csak a fűző idéz elő.

Azonban az apró csinos leányos fejek ha-ragosan mozdulnak meg. A csöppnyi húság ber-zenkedik a kicsiny agyvelőkben. Majd bizony! Nem lehet azt eltánni, hogy az embertől, he-lyesebben a szép leánykától megvonják azt a tényezőt, mi a testnek kiváló karcsúságot köl-csönöz. Csak nem lehetnek 15 éves korukban széles mamák. 18 éves korukban pedig torjedel-mes nagymamák. Már pedig fűző nélkül, vilá-gos, hogy kivesz minden formai szépség. Már a világrendnek micsoda felfordulása volna az, ha szélteben, hosszában egyformán növekednék az ember. Hová lenne az illúziók legiója, mit a

poéták álmodnak a női karcsúságról, hová tűnnek a költői metaforák, melyek beszélnek a karcsu liliumról, az ingó nádszárlóról, a sugár cedrusról, miket összehasonlítanak a szép karcsu leány derekával. Mi lenne a népdalból:

„Vékony deszka kerítés,
Jaj de karcsu teremtés!”

Ki értené meg idők múltán Arany János „Toldi szerelmé”-ben Piroskáról mondott eme szavakat:

..... termete milliom!

Csak úgy hajladozik, mint egy szál lilium.

És mi lenne ebből a közkedveltségű kijelentésből:

„Egyenes vagy mint a nád,
Csókolom a piczi szád.”

Világos, hogy nemcsak a női termet, de a költészet is megsejlené a fűzők eltiltását, mert ezen esetben nem szólna többé az ének a karcsúságról, hanem így módosulna:

„Vékony deszka kerítés,
Jaj be széles teremtés!”

És teremnének ilyen dalok:

„Ez a kis lány nem negédes
Milyen hosszú olyan széles.”

Vagy pedig ilyenek:

„Akármilyen széles a Duna
Szélesebb a rózsám dereka!”

Hát ehez mit szólnak önk:

„Mint a torony olyan hosszú
a karom.

Még sem érlek által téged angyalom!”

Fuj! micsoda deformis ölekezés!

Nos hát csoda-e, ha a fűző viselést betiltó szabályrendelet határozott ellenállásra talál, és megmozdul a hiúságában sértett leányhad ez intézkedés ellen. Könnyű ám az öreg néniaknak, a kik okulárral magyarazzák a históriát, a földrajzot, a női munkát, stb. stb. a kikre már nem szabnak fűzőt, mivel lehetetlenség, hanem bajos ám azoknak, a kik karcsúságuktól nem válnának meg a világ minden kincséért.

Persze a tudós doktoroknak könnyű kiűteni, hogy a fűző veszedelmes, de olyan szertők se találunk fel, a mi által elvegyék a fiatal urak érzékét a karcsúság iránt.

Ezért hát harc és háború a fűzőt eltiltó rendelet ellen.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, január 22.

„ITTHON.”

írók, művészek, hirlapírók, irodalom- és művészetbarátok köre holnap este 7 órakor összejövetelt tart a körnek a Bánffy-palota jobb oldalán lévő ideiglenes helyiségében. A t. tagokat és érdeklődőket kéri az „Itthon” elnöke minél nagyobb számmal megjelenni, annál is inkább, mert fontos előterjesztések lesznek.

— **A Pusztay-árvák javára** gyűjtött adományokról mi délebb egy hosszú kimutatást kaptunk. Az idő rövidsége miatt csak kivonatilag közölhetjük. A legelső gyűjtő volt gróf Beldi Emma és a legelső adakozó báró Bánffy Dánielnek. Ugyancsak a három helyi lap a halál hírére azonnal gyűjtést indított az árvák javára. Ezenkívül egy gyűjtő bizottság alakult, melynek tagjai voltak:

Deák Albert, Ditrői Mór, Feilitzsch Arthur br., Merza Lajos (számviszsgáló), Sándor József (elnök), Székula Ákos (ellenőr), valamint a helyi lapok szerkesztősegei voltak. Ezekhez csatlakoztak Beregszászy László (főpénztáros és könyvelő), Makróczy János (pénztáros), Radnóti Dezső és Schrödl József.

A legnagyobb adományt Ditrői Mór szinigazgató tette, ki egy szini előadásnak egész bevételét **516 forint 22 krt** adott át a gyűjtő bizottságnak az árvák javára. Az összes gyűjtő-íveken **3307 forint 60 kr** gyűlt be, a mely a következő íveken folyt be:

Br. Bánffy Zoltánné birtokos, Kolozsvár, 93 frt. Ez íven Teleki Samu gróf 50 frt adott. Baróti Jenő posta és táv, igazgató, Kolozsvár, 12 frt 50 kr. Beldi Emma grófnő, Kolozsvár 412 frt. Ezen az íven Beldi Ákos gróf 20 frtot adott. Benigni Sámuel iparos egy. elnök, Kolozsvár, 18 frt 60 kr. Bernády György gyógyszerész, M.-Vásárhely, 2 frt. Bíró Béla apát-plébános, Kolozsvár, 7 frt. Bischitz Dávidné, Budapest, 10 frt. Bogdánffy István kereskedő, M.-Vásárhely, 52 frt. Deák Albert ügyvéd, Kolozsvár, 7 frt 50 kr. Ditrői Mór szinigazgató, Kolozsvár, gyűjtése 75 frt. (Ezen az íven Mihályfy Károly 20 frtot adott.) Ditrői Mór színházi előadása jövődelme, Kolozsvár, 516 frt 20 kr. A Sándor József ívére 15 frtot gyűjtött és adakozott Dobál Antal ügyvéd Kolozsvárt 15 frt 50. Dobó Sándor szinigazgató, Beszterce-Bánya. 25 frt 30 kr. Éjszaky Károly M. Á. V. főfelügyelő, Kolozsvár, 7 frt. Des Eckerolles Kruspér, N.-Várad, 5 frt. Erdődi H. ezukrász, Nagy-Várad, 3 forint 50 kr. Evva Lajos népszínházi igazgató, Budapest, 150 forint. (A Kürty Klára íven külön 50 frtot adott.) „Erdélyi Híradó”, Kolozsvár, 22 frt. Feilitzsch Arthur báró erdőigazgató, Kolozsvár, 18 frt 50 kr. Fekete N. Béla városi I. aljegyző, Kolozsvár, 61 frt. Flóra Gyula kereskedő, Ko-

lozsvár, 11 frt. Foris István színész, Arad, 14 frt (gyűjtést folytatja). Gál Gyula színész, Arad, 23 frt 50 kr. Gereb Béla polgármester, M.-Vásárhely, 1 frt. Gyalui Farkas dr. egyet. könyvtár tiszt, Kolozsvár, 106 frt 50 kr. Hadházi Ferencz dohánygyári igazgató, Kolozsvár, 12 frt 60 kr. Hindy Árpád „Kolozsvár” szerkesztője, Kolozsvár 43 frt. Hegedűs Sándor orsz. képvis., Budapest, 10 frt. Horváth Mariska, Budapest, 12 frt. Hoványi Ferencz dr. orvos, Nagy-Várad, 162 frt. (Ezen az íven báró Königswarder H. 50 frtot adott.) Issekutz Gyula dr. t. v. bíró, Kolozsvár, 25 frt. Jászai Mari művész Budapest 5 frt. Jelinek Bertha, „Otthon” kávéház tul., Budapest, 24 frt 30 kr. Kacsóh Edith, Fatime, M. Á. V. felügyelő leánya, Szeged, 26 frt. Kecske-méti Elek színházi felügyelő, Kolozsvár, 35 frt 55 kr. Kiss Sándor kereskedelmi akad. igazg. Kolozsvár, 51 frt 48 kr. Komáromi Mariska művész, Budapest, 20 frt. (Gyűjtést folytatja). Kónya Sándor kereskedő, Kolozsvár, 17 frt. Kovács F. apát pléb., M.-Vásárhely, 1 frt. Krescsányi Ignác szinigazgató, Temesvár, 15 frt. Kürty Klára művész, Budapest, 317 frt 50 kr. (Gyűjtést folytatja). Ezen az íven N. N. 100, Evva Lajos 50 frt, Atzél Béla báró és Örmödy 25—25, Vojnisch Oszkár és Rohonczy Gida 20—20 frtot adott.) Lázár Gyuláné igazgatónő, Kolozsvár, 16 frt 70 kr. Makróczy János színházi pénztáros, Kolozsvár, 172 frt 22 kr. (Erre az ívre Bánffy Dezső báró házelnök 10 forintot küldött.) Márkus János ref. egyh. k. titkár, Kolozsvár, 4 frt. Matusovszky András dr. t. m. főorvos, Kolozsvár, 18 frt. Merza Lajos Emke főpénztáros, Kolozsvár, 90 frt. Molnár Károly tanár, Kolozsvár, 6 frt 20 kr. Molnár László színész, Szabadka, 16 frt. Ozoray Adolf magánzó, Kolozsvár, 34 frt. Paál Ferencz t. képző int. igazgató, Kolozsvár, 2 frt. Pap Mihály pénztáros, Kolozsvár, 2 frt. Radnóti Dezső E. K. E. főtitkár, Kolozsvár, 22 forint, Rátónyi Ákosné művész, Budapest, 36 frt. Rosenberger Mór birtokos, Gyula 32 frt 50 kr. (A gyűjtést folytatja.) Róza Géza bizt. int. titkár, Kolozsvár 20 frt. Sándor József EMKE t. alelnök-főtitkár Kolozsvár, 221 frt 40 kr. Sarkadi Lajos dr. iparkam. titk. Nagyvárad, 17 frt 50 kr. Somogy Károly szimig. Szeged, 10 frt. Stuckheil Gyula p. u. igazgató Kolozsvár, 6 frt. Székula Ákos vezérfelügyelő, Kolozsvár, 26 frt. (Erre az ívre Sándor József utján 3 frt, a dr. Vajna Vilmos 2 frt, a gróf Kuun Géza küldeménye.) Szentmihályi Dezső kir. törvényszéki elnök, M.-Vásárhely, 20 frt. Szirmay Arthur, Pesti magyar kereskedelmi bank, Budapest, 15 frt. Szvacsina Gézáné, Kolozsvár 7 forint. Tapolczai Dezső színész, Debrecen, 26 frt, 60 kr. Torkál Béla fodrász, Kolozsvár, Sándor József ívére 21 frt 50 krt gyűjtött.) Fekete Gábor Kolozsvár 28 frt 50 kr. A pénz a kolozsvári árvaszéknél helyeztetett el.

— **Pusztay Béla síremléke.** Bölöny József, a kolozsvári nemzeti színház intendánsa saját költségén díszes sírkövet fog felállíttatni a kolozsvári köztemetőben.

— **Igazolt képviselők.** Kolozsvár város törvényhatóságának igazoló választmánya ma délebb ülést tartott, a melyen mind a 29 újonnan megválasztott bizottsági tagot igazolták. Smiel Dávid bejelentését, hogy ő csak a 3 éves mandátumra reflektál, a bizottság tudomásul vette.

— **Adomány a mentő-egyesületnek.** Dr. Purjesz Zsigmond egyetemi tanár a „Belgyógyászat tankönyve” című nagy munkájának III-ik kiadásából egy példányt a kolozsvári önk. mentő-egyesület könyvtárának volt szíves adományozni, mely szép adományért az egyesület igazgatósága ez uton is hála köszönetét nyilvánítja.

— **Főúri esküvő.** Bécsben jan. 17-én esküdött örök hitűséget nagyváradi Inceády Sámuel báró losonczy Bánffy Ágnes bárónőnek, néhai losonczy Bánffy Ádám báró és badadi Wesselényi Mária most Montebach Sándor néni leányának. Az esketési szertartást Inceády Lajos kaczói református lelkész végezte.

— **Az orvostanhallgatók** szűk és önképző egyesülete f. év január hó 25-én pen-teken d. u. 6 órakor az egyet. hivatalos helyiségében közgyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak. Ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, a gyűlés szombaton január hó 26-án d. u. 6 órakor tekintet nélkül a tagok számára megtartatik. Tárgysorozat: Jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése, Titkár jelentés aalefolyt feléről. Indítványok. Reich János, elnök. Konrádi Dániel, titkár.

— **Tűzoltók országos kongresszusa Kolozsváron.** Most a tűzoltó testületeknek országoszerke Kolozsvárra irányul a figyelme.

Ide gyűlnék össze a nyáron az ország minden részéről a tűzoltók. A tűzoltó gyakorlatokból verseny lesz és országos kongresszus lesz, mely után, ha bár nincs is tervbe véve, bizonyosan lesz egy országos muri is.

Nevezetesek szoktak lenni ezek a tűzoltó kongresszusok minden időben. Nevezetese főleg Kolozsváron, mert az erdélyi részeken első eset, hogy tűzoltó kongresszus tartatik.

Polcz Rezső, a kolozsvári tűzoltóság főparancsnoka, már előkészítette a kongresszus terveit.

Egy terjedelmes javaslatot dolgozott ki, a mit a parancsnokság elé terjesztett s az e javaslatot elfogadta s epimerést szavazott érte.

Egy nagy bizottság alakítását tervezik, s e célból Kolozsvár városát keresik meg, mint meghívó házigazdát, hogy e nagy bi-

zottságba a törvényhatóság tagjaiból egy bizottságot jelöljön ki. Ez azután az egyesülettel egyetértőleg állapítaná meg a módozatokat a miknek keresztül viteléhez vállvetve fognának.

Csinálnak hat albizottságot:
Központi bizottságot:
beszállásoló
rendfenntartó
diszító
Vigalmi és kalauzoló versenyt rendező bizottságot.

E bizottságok önkéntes jelentkezés után alakíttatnak meg.

Az egyet. parancsnokai hivatalból tagjai mindenik bizottságnak.

A nagybizottság állandó elnöke a polgármester, helyettese a t. e. választmány elnöke.

A bizottság az összes vasutakat a legkedvezményesebb menetár adásra kéri fel.

A rendezés költségeire állami s városi segélyt kér.

A versenyhez szükséges mászó fal építési költsége iránt az orsz. tűzoltó szövetség-nél is lépéseket tesz.

A tervezet felől a Kárpát, Kerékpáros, lövész, dalegyletek, színház, műkedvelő testületek akcióba vonásának módozatait is.

A verseny rendezést a tűzoltó szövetség központi választmányával egyetértőleg eszközözi.

A verseny előtt két hónappal már állandó irodát nyit az egyesület a bejelentésekre.

Az előmunkálatok, mint a fentebbiekből láthatjuk, körültekintéssel folyamatba vannak téve.

— **Villamos világítás.** Kolozsváron a villamos, erő behozatala ügyében érkekezlet lesz e hó 23-án Kolozsvárt a városház nagytermében. A gyűlésen tárgyalni fognak a Ganz és tsa. cég ajánlatát egy villamtelep berendezésére nézve. Ez előleges szakértekezleten, mint a meghívóból láthatjuk, jelen lesz a cég képviselője is. A gyűlést délután 3 órakor tartják.

— **Tisztek mulatsága.** A kolozsvári közöshadseregbeli, valamint a honvédségi tisztakar szombaton tartotta meg a tiszti-kaszinó termeiben idei első táncszeltyét, mely fényre és sikerre nézve egyike volt a legsikerültebb mulatságoknak. A közönség a tánctermet egészen megtöltötte. A második négyest mintegy negyven pár táncolt. A mulatságon, melyen a jó kedv egészen a hajnali órákig tartott, elegáns és előkelő közönség vett részt.

A notabilitások közül jelen voltak, a katonai részről: Klobucsár Vilmos, Schlacher, Petrovics és Khautz ezredesek, Glaser alezredes, Kelcz honvédrnagy és Ederer Nándor csendőrnagy; a polgári részről: Stuckheil Gyula pénzügyigazgató, Csizsér Károly törvényszéki bíró, dr. Ternér egyetemi tanár stb.

Az asszonyok között ott voltak: Arlov főhadnagyné, Alexanderné (Kunhegyesről), Csizsér Károlyné, Ederer Nándorné, Fegyvernek, Glaser alezredesné, Heigel Lipótné, Keleczné, Kuhn főmérnök, Pálk századosné, Raskó Imréné, Ruzicskáné, Selinger örnagyné, Sugár Józsefné, Szutsek Ferenczné századosné stb.

Leányok: Arlov Paula, Bartha Ilona, Bogvó Margit, Csapó Iza, Csizsér Augustas, Csizsér Viktória, Ederer Lili, Klobucsár Olga, Petrovics-nővérek, Sugár Mariska és Sugár Lenke stb.

— **Egyik-Másik** Két ur, — a nemzetnek ifju reménysége, — szóvitába kezdvén, halld mi lett a vége. Az Egyik jó magát megsértve találta, sietett, hogy a Más nyomban provokálja. Elégtételt nekem, kiáltja az Egyik, — kukukukukumist feleli a Másik Jól van, szól az Egyik, elégtételt veszek, — jól van, felel a Más, magam is ott leszek. Vett erre az Egyik korbácsot kezébe, s várta, hogy a Másik kerüljön elébe, — kerül Más elébe, bot van a kezébe. Oh harmatos egek, melyeknek lesz most vége. — Korbácsát hirtelen emeli az Egyik, — felemelt korbácsát megsejti a Másik, és keze hirtelen a korbácsba ragad, szegény korbács már most vagy török, vagy szakad, de mivel nem török, sem pedig nem szakad, — az Egyik kezéből Másikéba akad. Most kezdődik csak el a korbács szerepe, keményen csattog az Egyik ur f-neke... Ki vett elégtételt, ki adott a más-nak? Nem célja kutatni ezt a makamásnak!

— **Az ereklje-muzeum** javára Simén Elek, telekkönyvezető Kolozsvárt beszo-gáltatta a Közlöny 1849. évi 107. számát, Szentiványi Károly proklamációját, Csányi László bucuját és egy drb oláh szövegű, patkó betűkkel nyomtatott 1848. okt. 7-én kelt proklamációját.

— **Koós Ferencz**, kir. tanácsos, nyug. tanfelügyelőt, a kereskedelemügyi m. k. miniszter öt évre kinevezte a brassói g. keleti közép kereskedelmi iskolához miniszteri biztossnak, az érettségi vizsgálatokhoz. A kereskedelmi miniszter megtalálta a hivatott embert, a ki munkában, eredményekben legsebb-

multtal bir, a kinek a nemzeti alkotások terén a megyében legtöbb érdemei vannak s a ki mindezek fölébe legtöbb népszerűséggel bir a nemzetiségek körében is.

— **Gyászhir.** Kuin Nagy József bonczhidai és választói körjegyző, előbb Kolozsvár városi kerületi jegyző, életének 59-ik, évében, folyó hó 20-án reggeli 7 órakor, hosszas szenvedés után Bonczhidán elhunyt.

— **Halálozás.** Egy jelesen képzett, tehetséges ifju halt meg, öz. édes anyja, s testvére bántára. Horváth Miklós oklevés állami tanító jelölt, folyó hó 18-án reggel 7 órakor, élete 22-ik évében hosszas betegsége után Kolozsvárt megszűnt élni.

— **Pulszky Ágost felmentése.** A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

Vallás- és közoktatási magyar miniszterem előterjesztésére dr. Pulszky Ágost államtitkárt ezen állásától, tett szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére felmentem.

Kelt, Budapesten, 1895. évi jan. hó 17-én Ferencz József, s. k.

Dr. Wlassics Gyula, s. k.

Ez az első királyi kézirat, melyet a Bánffy-kabinet tagja ellenjegyez,

— **Fáy Szeréna Bécsben.** A budapesti nemzeti színház elvesztette egyik legkiválóbb művésznőjét. Fáy Szeréna ugyanis mint értesülünk, tegnap irta alá a szerződést mely öt évre a Deutsches Volkstheaterhez köti. A szerződés a legelőnyösebb a művésznőre nézve. Éveként 15,000 forintot kap és öt éven belül a szerződés mind a két fél részéről felbonthatatlan.

— **A halálos fürdő.** A Times jelenté Teheranból e hó 11-iki kelettel: A 14 hónap előtti földrengés által elpusztított és később felépített Kuschen város e hó 17-én földrengés következtében ismét romba dőlt. Igen sok balasét történt. Egy fürdőintézetben 100 nő lelte halálát. Meséből az utóbbi 3 nap alatt négy földrengést jelentettek.

— **A megfőzött zsebkő.** Egyik Kolozsváron széles körben ismert professzor a napi fáradoalmak után estenden magányos hajlékba tért meg. Szeszélyből-e vagy éhségtől gyötörtve? nem tudni, tojást akart magának főzni sajátkezüleg. A kellő előkészületek megtették, a gyors forraló alatt és mellett lobogott a denaturált szesz kékes lángja. Barátunk kezében tartva léscsészélt zsebkőjét, elmerengett talán épen a felett, hogy milyen sivár otthon könyvei között egy agglégény élete. Egyszerre megütí fülét a fővő víz zúgása s bele eresztí a zsebkőrt, elmondva, hogy egy az Isten és hozzá toldva egy „Mi Atyánk”-ot. — ugyanis ennyi idő alatt kell egy tojásnak keményre főni — ki veszi a gyors forralóból amit bele tett, akkor látja nagy álmélkodva és boszankodva, hogy a zsebkőjét főzte meg tojás helyett. Ekkor megfogadta, hogy már nem él egyedül, de azért a sok előzmény után nincs elég bátorsága Hymen rózsá láncaának rabja lenni, igaz hogy még legény, de agglégény. Ajánljuk minden arra való férfiaknak: nőstüljön meg, hogy hasonló malheurök ne érhessek!

Szerkesztőségi üzenetek.

Sz. L. Ennél már jobb verseket is küldött ön be hozzánk, a mikor azt a reményünket fejeztük ki, hogy még jobbat is tud írni, mely esetben meg is ígértük a közlést. Legutóbbi verse semmit sem ér. Nincs benne érzés, hangulat, sem pedig egy költői kép és tartalmas kifejezés. Avagy csak ismeri a „Páros csillag az ég alján” cz. dalt; hasonlitsa össze az ön hasonló tartalmu költeményével s be fogja látni, mennyire sovány annak dus tartalma mellett az ön „Két csillagja”.

S. E. Igazi művész nem annyira a róla, mint inkább a másokról irt kritikából tanul. De épen ezért szívesen veszi, ha őt is kritizálják, mert ambíciója az, hogy róla is tanuljanak. Kezdő, bár még oly tehetséges színészeknek azonban nemcsak a másokról, de a róluk szóló bírálatból is kell tanulni — nem művészetet, hanem a kezdéssel járó ferdeségek és szölgelenségeknek leszokását, mire nézve a közönségnek, s ebből a kritikusknak játékára tett észleletei jó utmutatókul szolgálhatnak. S ugyanezért az ambíciózus fiatal színész is mindig örömmel eltűri saját magának megbírálsát, mert érdemtelen tetzés és elismerés után törekedni — nem ambíció, hanem hiúság; míg saját tehetségünk bet fejleszteti, s erre minden módot felhasználni — ez az igazi becsvágy, mely egyedül vezethet nagysághoz.

L-nak. Az „Inkei Gizellához” cz. versét saját kezűleg áadtuk a nevezett kisasszonynak.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti táviratai.)

Országgyűlés.

Budapest, jan. 22.

A képviselőház mai ülésén Horváth Gyula támadta br. Bánffy De-

zsót és különösen a régi basáskodó főispánt róttá meg. Majd szemére hánytá, hogy a százszokkal paktált, a mely nem hazafias cselekedet, hanem egyszerű megalkuvás.

Ezután Battyhányi Tivadar szólott. Hiába beszél — ugymond — Darányi a szabadelvűpárt homogenitására, mert a melyik pártban százszok, papok, radikálisok, liberálisok együtt vannak, az nem homogen.

Zay Adolf vette védelmébe a százszokat nagy zajban.

Gunyolta a perron-pártot s azt bizonyította, hogy kötötték paktumot.

Ezután Zay Adolf Ugron Gábort támadta meg, kit a székely vasutak körül érdeklél gyanusított.

Ugron Gábor hatalmasan visszavágta a háztetszése mellett az ellene irányult megalkuvást.

Kijelentette, hogy igenis fáradt a székely vasutak létesítése ügyében, de sohasem adta el szavazatát, mint a százszok.

Zay válasza után Horánszky és Vajai beszélt.

Bánffy Dezső miniszterelnök viszontasította a paktum vádját.

Beszélt még Györffy Gyula képviselő.

E beszédek után elnök a vitát bezárta.

Csütörtökön lesz a kultuszminiszteri tárcza költségvetésének tárgyalása.

Ujságírók tisztelgése.

Budapest, jan. 22.

A képviselőházi ujságírók ma tisztelgetek Szilágyi Dezsőnél, az új házelnöknel, kérve barátságos védelmet.

Szilágyi Dezső válaszában a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott meg a saját munkásairól, a kik a nyilvánosság tényezői. Beszéde végén kérte, hogy érezzék magukon itthon a Házban.

NEMZETI SZINHAZ.

Kolozsvárt, 1895. szerda, január 23-án.

E. Kovács Gyula mint vendég:

Másodszor:

SZÓKIMONDÓ ASSZONYSÁG.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

A kolozsvári

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK

igazgatóseága

figyelmezteti az egyesülő régibb pénzintézetek, u. m. „Kolozsvári Hitelbank és Zálogkölcsön-társulat”, „Kolozsvári Takarékpénztár” és „Egyesült Erdélyi Takarékpénztár” részvényesit arra, hogy a mennyiben a m. évi december 23-ról kelt s közzétett aláírási felhívásban

részvényeik kicserélhetésére

f. hó 15-ig korlátolt jogot nem gyakorolták e

határidőt f. január hó 31-ike déli

12 óráig

meghosszabította, a mely időn tul a kicserélésből fennmaradt részvények a jelentkezett aláírók közt fognak kiosztatni, a kicserélésnél fel nem használt régi részvények névértéke pedig

julius 1-től kezdve

a részvénytulajdonosok rendelkezésére bocsátatik.

Kolozsvár 1895. január 21.

(1—3)

A

Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank

erdélyi részi fiók osztálya

Kolozsvárt, Belközép-utca 8 sz.

Leszámitól váltókat kiválóan kedvező kamatláb mellett.

H I R D E T É S E K.

Sz. 105—1895.

46. (1—2)

Árlejtési hirdetmény.

B-Hunyad nagyközség 7296 frt 82 kr. költségvetés szerinti összeg erejéig **közbiztosítási** építést határozván el, ennek vállalat útján leendő biztosítása céljából ezennel nyilvános árlejtést hirdet, s felhívja vállalkozni szándékozókat, hogy **f. évi február hó 10-én d. e. 10 órakor** B-Hunyad nagyközség házánál megtartandó nyilvános árlejtésen részt venni sziveskedjenek.

Írásbeli zárt ajánlatok a fenti kikiáltási ár 10 százalékát tevő bántpénzzel ellátva szintén elfogadtatnak.

Bővebb felvilágosítás a községi irodán szerezhető.

B-Hunyad, 1895. évi január hó 20-án.

Incze István,
közs. jegyző.

Mátyás Ferencz,
v. bíró.

Sz. 364—1895.

40. (3—3)

Árverési hirdetmény.

Közírárt tétetik, hogy a város Csatáni erdejében levágva lévő 336 és fél köböl tűzifa a **folyó 1895. évi január hó 31-én d. e. 10 órakor** a városháza nagytermében megtartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

A feltételek a hivatalos órák alatt a városi levéltárban megtekinthetők.

A városi tanácsnak Deésen, 1895. évi január hó 16-diki üléséből.

S z i l á g y i,
polgármester.

Sz. 9814—1894.

útv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közírárt teszi, hogy a kolozsvári kisegítő takarékpénztár szövetkezet végrehajtónak Karvázi Árpád végrehajtást szenvedő elleni 600 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kolozsvári kir. törvényszék (a Kolozsvár városi kir. járásbíró) területén levő, Kolozsvár városban fekvő és a fenti végrehajtást szenvedő tulajdonánál felvett kolozsvári 4676. sz. tjkben A + 1. rsz. 1845. hrsz. birtokra 580 frt 66 kr. becserben az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1895. évi február hó 27-ik napján délelőtti 10 órakor** ezen kir. törvényszék 14. számú szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alul is fog eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becserének 10%-át bántpénz gyanánt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal gyanított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bántpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kolozsavart, 1894. évi november hó 20. napján.

REINBOLD ARTHUR,
kir. törvényszéki bíró.

ELADÓ BIRTOK.

Kisküküllőmegyében (Hosszuaszón)

376 hold

szántó, kaszáló és erdőterületből

álló

tagosított birtok

nagy udvarház, kert és gazdasági épületeivel

kedvező feltételek mellett eladó.

Értekezhetni tulajdonos **Betegh Sándorral,**
lakás és posta: **Mező-Szengyel.**

36. (2—3)

Eladó ház örök áron azonnal

a belkírály-utczában 4. sz. alatt,

kedvező feltételek mellett;

vagy 10 évre berbeadó egy bérlőn k.

Ezen lakás áll 10 szobából s hozzá tartozó mellékhelyiségekből.

Értekezhetni márczius hó végéig e fentírt helyen, azontul e lap kiadó-hivatalánál.

32. (3—3)

MATUTSEK JÓZSEF

27 év óta fennálló

férfi-, női- és gyermek cipész-üzlete,
KOLOZSVÁRT,

Főtér 32-ik szám alatt (a volt HUTFLESZ-féle üzlethelyiségben).

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli minta után a legjobb anyagból és dívat szerint, lehetőleg gyorsan teljesítetnek.

3. (12—x)

Műszaki rajzolás, rondeirás és könyvvezetésben

gyakorlott,

szép írással bíró, s a német és franczia nyelvben is jártas

hivatalnok

műszaki és építési irodákban, valamint gyárosok és nagyiparosoknál

délutáni foglalkozást keres.

Szíves ajánlatok „Szilárd” czímen a kiadó-hivatalba kéretnek.

47. (1—1)

Alólírtak a **jegyzői pályán** teljesen szakképzett

írnokra

van szüksége, ki állását **azonnal elfoglalhatja**, a magyar és román nyelv bírása szükséges.

Fizetése; évi 240 forint 3 havi utólagos részletekben; ezen kívül szorgalma és megbízhatóságához képest évi 100—150 frt mellékjövedelem.

Pályázatok alulírtakhoz küldendők.

(Kolozs megye) Gyalu, 1895. január hó 20.

Kántor József,

45. (1—1) havasi körjegyző.

„THE GRESHAM” ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN.

Magyarországi fiók:

Budapest, Ferencz József-tér 5—6. sz.,
a társaság házában.

Ausztriai fiók:

Bécs, Gisellastrasse 1. sz. a.,
a társaság házában.

A társaság vagyona 1893. december 31-én korona 131,435.657—

Évi bevétel biztosítások és kamatból 1893.

évi december 31-én 23,942.149—

Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavásárlások stb.

után a társaság fennállása óta (1848.) 287,452.809—

Az 1893. évben a társaság 9633 kötvényt állított ki 73,028.675—

összeg értékben. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynökök urak és a magyar és osztrák fiokok, valamint az erdélyi vezérügynökség Kolozsavart.

776. (9—26)

Alapított 1855-ben.

MÜLLER GYULA (Keresztény Imre utóda)

kefe- és ecset-gyára,
Kolozsavart, Jókai-utca (belszén) 14. sz. alatt.

Van szerencsém a nagyérd. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlani

gyártmányaimat,

melyek minőség, jószág és az árak tekintetében a külföldi gyártmányokat fölülmúlják és a melyek több országos és iparkiadólaton érdem érmekkel lettek kitüntetve.

A székesfehérvári gazdasági egylet termény, állat és iparkiadólaton 1879 ezüst éremmel lett kitüntetve.

A Szolnokdomboka megyei gazdasági egylet termény, állat és iparkiadólaton 1887. bronz éremmel lett kitüntetve.

A budapesti országos kiállítás 1885. nagy éremmel lett kitüntetve.

Nagy raktárt tartok minden e szakmába vágó czikkekből a legfinomabbtól a legegyszerűbbig.

Elvállalok mindennemű gépkefék javítását avagy újja készítését.

A legjobb romániai sertédből készítek továbbá: parket-fénykeféket, festő- (Steinpenccel), meszelő- és kender-tisztító-, fedélfestő ecseteket,

FODRÁSZ GÖMBKEFÉKET,

ruha-, haj- és bársonykeféket, mindezeket felelősség mellett, tiszta sertédből.

5. (13—x)

Kívánatra árjegyzéket azonnal küldök.

A SZEKELYFOLDI ÁSVÁNYVIZEK PARATLANJA!

„RÉPÁTI”

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuviz, mely kiválóan szerencsés vagy összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szénas tartalma és kellemes íze folytán, ritkítja pártját a kontinensen.

Első rangu gyógyital

emésztési és vizeleti nehézségeknél, vese- és gyomorbajokban, gyuladós hólyag- és köszvényes bántalmak ellen stb.

Főuri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgő borviz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító szert, úgy is mint pártatlan élvezeti italt a „répáti” ásványvizet minden céltudatos elfogulatlan ivónak rendes használatára lelkiismerettel ajánlhatom.

Mindig friss töltésben kapható **Kolozsavart** főraktáron:

Segesváry és Társai uraknál,

az ásványviz-kereskedésekben és minden jelesebb vendéglőben.

Tisztelettel a gyógyforrás kezelője:

GYÖRGY JÓZSEF,
[Háromszékmegye.] Bodokon. [Háromszékmegye.]

667. (56—*)